

РАННІ СОРТИ ПЕРСИКА ДЛЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Красуля Т.І., к.с.-г.н.,
Толстолік Л.М., к.с.-г.н., Мелітопольська дослідна станція садівництва імені
М.Ф. Сидоренка ІС НААН, м. Мелітополь, Україна

Summary: the short characteristic of early peach varieties is given for commercial and amateur orchards of the south of Ukraine. Cultivation of these varieties will allow to provide consumers with fresh products without any interruptions.

*Key words: peach, early ripe variety, winter hardiness, *Tuphrina deformans* Fuck.*

За останні декілька років зростає популярність літнього відпочинку на азовському та чорноморському узбережжі України. Розвиток рекреаційних територій пов'язаний не тільки із поліпшенням курортної інфраструктури, але й з можливістю забезпечити відпочиваючих найкращими натуральними біодобавками – свіжими фруктами. Одними з найулюбленіших плодів у споживачів є персики, особливо ті, що вирощені у місцевих садах, а не із супермаркету. Високий попит на такі плоди стимулює садівників збільшувати площі під культурою. Зазвичай найвищу ціну має ранньостигла та пізньостигла продукція. Достигання ранніх сортів персика припадає на початок активного курортного сезону, а пізніх – на «оксамитовий» сезон, коли кількість відпочиваючих значно скорочується, що слід враховувати при виборі сортового складу насаджень. Наводимо коротку характеристику ранніх сортів персика, які можуть вирощуватися у виробничих та аматорських садах на півдні України.

Фаворіта Мореттіні (Favorita Morettini) – італійський сорт, зазвичай досягає на місяць раніше за Редхавен. Зимостійкість не нижче середнього рівня, стійкість до кучерявості листків персика на фоні захисних заходів висока, ступінь ураження до 2,0 балів. Плоди нижче середньої або середньої величини, масою 85 – 115 г, середньо опушені. Шкірочка оранжева з яскравим карміново-червоним рум'янцем на більшій частині поверхні. М'якоть жовта, волокниста, кисло-солодка (4,4 – 4,5 бала), від кісточки не відокремлюється.

Harbinger – сорт канадської селекції. Достигає на 22 – 30 днів раніше за Редхавен. Зимостійкість не нижче середнього рівня. В епіфітотійний рік ураження кучерявістю листків середнє – 2,6 бала. Величина плодів середня, 100 – 135 г. Шкірочка слабо опушена, з яскравим карміново-червоним рум'янцем до бордового, який охоплює не мене половини поверхні (4,5 – 4,7 бала). М'якоть жовто-оранжева, волокниста, солодко-кисла (4,0 – 4,4 бала), від кісточки не відокремлюється. Сорт вимогливий до агротехніки. У плодах міститься 10,5% сухих розчинних речовин (СРР), 8,5% цукрів, 8,7 мг/100г

вітаміну С, 175,4 мг/100 фенольних сполук, титрована кислотність складає 0,52%.

Юньський ранній – сорт селекції Мелітопольської дослідної станції. Знімальна стиглість плодів настає на 20 – 27 днів раніше за Редхавен. Зимостійкість висока. Високостійкий до кучерявості листків персика, в епіфітотійний рік ураження становило 1,6 бала. Плоди середньої величини, 120 – 149 г. Шкірочка біло- або кремово-зелена, слабко опушена, з фіолетово-червоним рум'янцем, що займає до половини поверхні (4,5 – 4,6 бала). М'якоть кремово-зелена, волокниста, гармонійного кисло-солодкого смаку (4,5 – 4,6 бала), від кісточки не відокремлюється. Містить 13,8% СРР, з яких 9,4% цукрів, кислотність – 0,8%, вітаміну С – 6,7 мг/100г, фенольних сполук – 168,4 мг/100г.

Rose Diamond – сорт нектарину, створений у США. Достигає на 20 – 24 дні раніше, ніж Редхавен. Зимостійкість середня. В епіфітотійний рік у середній мірі уражується кучерявістю листків – 2,5 бала. Плоди середньої величини, масою 90 – 123 г, жовті, майже повністю вкриті яскравим червоно-карміновим покривним забарвленням з фіолетовим відтінком на сонячному боці (4,5 – 4,8 бала). М'якоть жовто-оранжева або оранжева, зливо-волокниста, солодко-кисла (4,5 - 4,8 бала), вільно відокремлюється від кісточки. У плодах міститься 12,3% СРР, 10,2 % цукрів, 1,24% титрованої кислоти, вітаміну С - 6,3 мг/100г, фенольних сполук – 215,2 мг/100г.

Чарівник – сорт мелітопольської селекції. Достигає на 16 – 23 дні раніше за Редхавен. Зимостійкість середня. В епіфітотійний рік проявляє середню стійкість до кучерявості листків (3,3 бала). Плоди середньої величини, 125 – 149 г. Шкірочка середньо опушена, жовто-оранжева або оранжева з яскравим червоним рум'янцем, що охоплює до половини поверхні (4,7 - 4,9 бала). М'якоть жовто-оранжева, волокниста, кисло-солодкого смаку (4,6 – 4,9 бала), добре відокремлюється від кісточки. У плодах міститься 11,6 % СРР, 5,2% цукрів, 12,6 мг/100г вітаміну С та 204,8 мг/100г фенольних сполук.

Harnas – сорт створено в Канаді. Знімальна стиглість плодів настає на 7 – 15 днів раніше за Редхавен. Зимостійкість висока. За умов активного розвитку збудника кучерявості листків ступінь ураження середній - 2,5 бала. Плоди середньої величини, масою 126 – 149 г. Шкірочка із слабким опушенням, жовта або жовто-оранжева з яскравим червоним рум'янцем, що охоплює до $\frac{2}{3}$ поверхні (4,5 – 4,7 бала). М'якоть жовто-оранжева або оранжева з червоними прожилками, волокниста, кисло-солодка (4,5-4,8 бала), добре відокремлюється від кісточки. Стигли плоди міцно утримуються на дереві.

Посол миру – сорт створено у Нікитському ботанічному саду. Достигає на 14 – 18 днів раніше за Редхавен. Зимостійкість не нижче середнього рівня. В епіфітотійний рік стійкість до кучерявості листків середня - 3,0 бали. Плоди середньої величини, 120 – 140 г, слабко опушені, дуже нарядні: оранжеві з яскравим карміново-червоним покривним забарвленням майже по всій поверхні (4,7 – 4,9 бала). М'якоть жовто-оранжева або оранжева з

червоними прожилками, ніжно-волокниста, солодко-кисла, напівзрощена з кісточкою. Сорт вимогливий до агротехніки.

Молдавський жовтий – сорт створено у Молдавському НДІ плідництва. Знімальна стиглість плодів настає на 16 – 18 днів раніше, ніж у Редхавен. Зимостійкість висока. Стійкість до кучерявості листків висока, але за умов активного розвитку патогена – середня (3,0 бала). Плоди середньої і вище середньої величини, масою 125 – 166 г. Шкірочка із слабким опушенням, оранжева, з яскравим червоним рум'янцем до темно-червоного на сонячному боці, який охоплює до $\frac{2}{3}$ поверхні (4,6 – 4,9 бала). М'якоть жовто-оранжева або оранжева, ніжно-волокниста, кисло-солодка (4,5 – 4,8 балла), добре відокремлюється від кісточки.

Мелітопольський ясний - сорт створено на Мелітопольській дослідній станції садівництва. Достигає на 10 – 15 днів раніше за Редхавен. Зимостійкість не нижче середнього рівня. У роки з помірним розвитком збудника кучерявості листків проявляє високу стійкість до хвороби, ураження становить 1,1 бал. Плоди середньої та вище середньої величини, 120 – 159 г, середньо опушені, кремові з червоним рум'янцем, який охоплює до $\frac{2}{3}$ поверхні (4,5- 4,6 бала). М'якоть кремова, ніжно-волокниста, гармонійного кисло-солодкого смаку (4,8 – 4,9 бала), напівзрощена з кісточкою. Плоди містять 15,8% СРР, у т. ч. 9,3% цукру, 0,41% титрованої кислоти, 5,1 мг/100 г аскорбінової кислоти та 230,7 мг/100 г фенольних сполук.

Іван Тупіцин – сорт створено на Майкопській дослідній станції ВНДІР ім. М.І. Вавілова сумісно з Мелітопольською дослідною станцією. Достигає на 7 – 15 днів раніше, ніж Редхавен. Проявляє середній та високий рівень зимостійкості. Стійкість до кучерявості листків висока, але за умов бурхливого розвитку патогена – середня (3,0 бала). Плоди вище середньої величини та великі, масою 160 – 246 г, жовто-оранжеві або світло-оранжеві з яскраво-червоним румянцем на сонячному боці (4,4 – 4,5 бала). Мякоть світло-оранжева, ніжно-волокниста, гармонійного кисло-солодкого смаку (4,8 - 4,9 бала), вільно відокремлюється від кісточки і містить 11,5 % СРР, 7,2% цукрів, 0,82% титрованої кислоти, 8,3 мг/100г вітаміну С, 243,5 мг/100г фенольних сполук.

За останні 19 років урожайність персика на рівні середніх значень та вище (від 6 т/га) фіксували лише 9 разів. В основному причиною неврожаю була низька зимова або весняна температура. За даний період було 3 зими, коли зниження температури викликало повне вимерзання генеративних бруньок. На півдні України найбільш відчутної шкоди завдають весняні заморозки, які стали майже щорічними. У зв'язку з цим сорти персика не реалізують у повній мірі закладений потенціал урожайності. За нашими сумісними з Н.М. Клочко даними середня врожайність дослідних насаджень культури за останні 5 років (за виключенням років після суворих зим) становила 4,7 - 8,6 т/га залежно від віку. У роки без критичних значень температури зимово-весняного періоду цей показник дорівнював 7,0 – 12,0 т/га. Урожайність сорту Harbinger була на рівні 6,0 т/га, сортів Молдавський

жовтий, Hagnas, Rose Diamond - 11,4 - 13,7 т/га. За даними селекціонера Н.М. Ключко, за сприятливих умов урожайність сорту Іоньський ранній становить 8,4 т/га, Іван Тупіцин – 13 – 17 т/га, Чарівник – 14 – 25 т/га, Мелітопольський ясний – 18 – 28 т/га.

Таким чином, вирощування вказаних сортів дозволить безперерійно постачати споживачам свіжу продукцію, починаючи вже з третьої декади червня.

УДК664.8.037:634.7

ФЛЮДИЗАЦІЯ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕТОД ЗБЕРІГАННЯ ПЛОДІВ І ЯГІД

Кюрчев С.В., к.т.н., Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна

Паляничка Н.О., к.т.н., Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна

Верхоланцева В.О., к.т.н., Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна

Summary: The article is dedicated to the storage of fruits and berries using the freezing process. At the moment, fluidization with the help of it is possible to maintain the quality of fruits and berries with minimal losses.

Keyword: fluidization, berries, fruits, berries, frozen, products.

Зберігання сировини рослинного походження засноване на підтримці в ньому життєвих функцій: плоди і ягоди, відокремлені від материнської рослини є живими організмами і протягом усього періоду зберігання продовжують жити [1].

При зберіганні в плодах і ягодах протікають різні біохімічні процеси, що викликають втрати цінних поживних речовин, і-які змінюють їх якість.

Головними дихальними субстратами є вуглеводи, жири і білки. Близько 1/3 кількості вуглеводів в тканини витрачається при диханні.

Розщепленню макромолекулярних субстратів передують їх гідроліз: полі-і дисахаридів до моносахаридів, жирів до гліцерину і жирних кислот, білків до амінокислот.

Заморожування відноситься до найбільш перспективних методів консервування. У заморожених продуктах краще, ніж в консервованих будь-яким іншим способом, зберігаються основні компоненти, що визначають харчову цінність. За органолептичними показниками - смаком, ароматом, кольором, зовнішнім виглядом заморожені продукти мало відрізняються від свіжих. Найбільш ефективним є застосування консервування методом заморожування для переробки плодів і овочів. Найбільш результативно швидко заморожування при температурі мініус 30 ° С і нижче.